

), doch zulks
het Centraal
sch te doen
rijzing prac-
heiding niets
aanzien van
kerken, doch
voor het doel
e administrat-

nden aan de
ng doen van
lives voor de

n zijn, indien
vullen: Geref.
Bureau voor
eenige gevolg
naar ons
n schadelijke
e plaatselijke

iets doen, dat

ers van Justi-
ook aan het
voor gezorgd,
standpunt is

en.
e kerkeraden
den van den
onaangename
niet worden
h door onze
K. S.

Financiële
Dienst des
in Nederland
anistatie voor
logische Hoo-
nstig de be-
Synode der

plaats werd
benoemd, er
wanties zijn
dankbaarheid
te deze voor
ngrijke zaak
dezen arbeid
s van het re-
s zeggen

te nuttigheid
de concrete
oor hun ge-
bestaat, ver-
orden voorts
n van hunne
en goed van
ken en zegel
lghaam aan
e zorgvuldig
n om toe te
laden of ver-
eten we weer
ensen, die
t alles doen,
an en... hoe
past hij het
an den doop
chte van de

die met den
ibegenadigde
der gansche
t zij in deze
pleitten, zich
ten, en voor
dit lezende,
en? Waarop
d weet toch
en werkelijk

van onder-
an kan het
a zegel voor
t een middel
geloof zijner
ren, schoon
bekeerd zijn,

we op deze plaats hartelijk dank
voor hun medewerking; hun arbeid is
voor de Theologische Hoogeschool zeer belangrijk en
onontbeerlijk geweest. Want na de collecten zijn de
vaste jaarlijksche bijdragen de voornaamste bron
van inkomsten voor de Theologische Hoogeschool.

Toch meenen we dat het aantal contribuanten nog
kan worden verhoogd. Er zijn gemeenten, waar vele
gezinnen nog geen bijdrage geven. Het doel dat we
nastreven is: Elk gezin contribuant
van de Theologische Hoogeschool
onzer kerken.

Sommige correspondenten melden ons, dat dit doel
in hun gemeente bereikt is en wat in de eene gemeen-
te mogelijk bleek, kan ook in de andere worden be-
reikt.

Elke bijdrage, hoe klein ook, is welkom!

Gaarne wekken we hen, die nog
geen contribuant van de Theolo-
gische Hoogeschool zijn op, zich
ten spoedigste te melden bij den
plaatselijken correspondent. Wan-
neer de naam van den correspondent hun onbekend
mocht zijn zal de kerkeraad zeker nadere inlichtin-
gen kunnen geven.

In dit verband willen we nog wijzen op de wensche-
lijkheid dat de Classicale correspondenten
in de verschillende kerkbladen de namen en
adressen der plaatselijke correspondenten publiceeren.

Voorts vertrouwen we, dat ook de correspondenten
zelf inzake de uitbreiding van het aantal contribu-
anten actief zullen zijn.

De kwitanties van 1947 liggen reeds klaar. Eind
Juni hopen we deze aan de plaatselijke correspon-
dent te zenden. Wanneer vóór 1 Juni
a.s. ons nog namen en adressen van
nieuwe contribuanten worden toe-
gezonden, zullen de betreffende
kwitanties ook kunnen worden
toegestuurd. Blanco contribuantenlijsten wor-
den gaarne door de administratie beschikbaar gesteld.
Het kantoor van de Stichting is gevestigd: Gronin-
gen, Herman Colleniusstraat 13.

Voorts zijn er nog enkele kerken, die ons in het
geheel geen contribuantenlijsten toezonden. De be-
treffende „zondaars” zijn hierop reeds één of meer-
dere malen door de classicale correspondenten attent
gemaakt.

Ook onlangs is dit nog geschied. We zullen op deze
plaats met „de eerste trap van censuur” volstaan en
niet den naam van deze kerken noemen, maar ver-
trouwen, dat ook zij hun roeping
zullen verstaan en ons tijdig de
namen der contribuanten zullen
opgeven, overeenkomstig het advies van de clas-
sicale correspondenten.

Zoo bouwen we mede aan heden en toekomst onzer
Kerken.

Wij verzoeken tenslotte de classicale correspon-
dent in de inhoud van bovenstaande mededeelingen weer
te geven in de classicale of provinciale kerkbladen,
eventueel van speciale opmerkingen, hun classis be-
treffende, voorzien.

en dat zijn doop voor niemand van hun een zegel is,
echter heeft het veel betere gronden om daarvan voor
zich het regt gebruik te maken”. En welke zijn dan
deze „betere gronden” en het daarop gefundeerde
„regte gebruik” van den doop? De „onbegenadigde”
doopeling „moet zich voorstellen, dat God door zijnen
doop aan de Gemeente verzegeld heeft eene belofte
die Hij zekerlijk vervullen wil, t.w. dat Hij uit kracht
van Jezus' dood en opstandinge haar zaad van schuld
en zonde wasschen wil”; hij mag „denken”, dat hij
„onder die kinderen behoort, waaromtrent de belofte
aan de Gemeente gedaan, en verzegeld is”¹⁾.

Ook nu weer rijzen onweerstaanbaar dezelfde vra-
gen, die we zooeven stelden. En ook nu weer blijft
het fijne, het eigenlijke puntje van de heele kwestie,
n.l. welke de concrete inhoud is van de belofte, welke
God „aan” de Gemeente „omtrent” al haar kinderen
deed en verzegelde.

Is tenslotte een „gedoopt kind bekeerd... geworden,
zoo mag het zijnen doop aanmerken als een zegel
waardoor God niet alleen aan de Gemeente, maar ook
aan hem in het bijzonder nu verzegeld, dat het uit
kracht van Jezus' dood en opstanding van alle zijne
zonden gewasschen is en altijd gewasschen zal worden,
vermits het uit het geloove waardoor het in de voet-
stappen des geloofs Abrahams wandelt, nu is open-
baar gemaakt, dat het een kind der belofte was, het-
welk voor het zaad gerekend wordt Rom. 9:8; het
74 antw. van den Heid. Cat.; uit het 32 art. van onze
Ned. Geloofsbel.; het formulier van den kinderdoop.
Gen. 17:7; Hand. 2:39. 1 Cor. 7:14”²⁾.

Men ziet het: uit het geloof komt men tot zijn
doop; en: door het geloof werd de doop een zegel
voor hen, die den doop ontvingen.

AAN WIE MOET DE DOOP WORDEN BEDIEND?

We zijn thans toegekomen aan de bespreking van
het eigenlijke thema van Drukker's brochure, de vraag

¹⁾ p. 7/8; ²⁾ p. 8.

STORTING COLLECTEN.

Aan de boekhouders der Kerken ver-
zoeken wij dringend wanneer de opbrengst der col-
lecten voor de Opleiding tot den Dienst des Woords
door hen aan de classicale correspondenten wordt
overgemaakt, steeds nauwkeurig gespecificeerd op te
geven op welk kwartaal en jaar de
collecten betrekking hebben. Zooals bekend, wordt
ieder kwartaal voor de Opleiding gecollecteerd.

Voorts verzoeken wij vriendelijk de collecten regel-
matig ieder kwartaal af te dragen.

Door met bovenstaande opmerkingen rekening te
houden vergemakkelijkt U zeer den arbeid van den
administrateur en classicale correspondenten.

Namens het bestuur der Stichting,

C. LETTINGA, Penningmeester.

Groningen, Herman Colleniusstraat 13.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

WAT IS HEDEN ONZE POLITIEKE ROEPING?

Op het Landelijk Congres van Gereformeerden (Vrij-
gemaakt) tot Bezinning op hun houding ten opzichte van
de A.R. Partij, gehouden te Utrecht op 6 en 7 Mei in
het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, sprak prof.
C. Veenhof van Kampen voor een zeer aandachtig ge-
hoor over bovengenoemd onderwerp.

In zijn inleidende beschouwingen wijst spr. er op, dat
het voor ieder, die werkelijk geestelijk leeft, steeds dui-
delijker moet worden, dat we in onze dagen beleven een
huiveringwekkende ineensorting van het Christelijk
leven.

Daarom moeten we ons in dezen catastrophalen tijd
met des te meer ernst bezinnen op onze roeping, zonder
te zien op de resultaten.

Spr. wil ook even ingaan op de reacties in de pers, nā
de aankondiging van ons congres, met name op den brief
van br OUDEKERK in „De Reformatie” en een artikel
van JAN HARING in „Nieuw Nederland”.

Ten aanzien van eerstgenoemde valt op te merken, dat
we hier beslist niet onorganisatorisch bezig zijn. We
denken er bovendien niet aan sys-
tematische actie tegen de A.R. partij
te voeren. Wel willen we ons bezinnen op onze poli-
tieke roeping. Op grond van het ambt der geloovigen
heeft iedere groep van Christenen daartoe het recht en
temeer nog in een duidelijk nieuwe situatie. En die is
er, en nationaal en kerkelijk.

De kerkelijke verwording, die ons tot vrijmaking noo-
te, is tenslotte maar één symptoom van het verval, dat
in heel het leven openbaar wordt. Voor hem die vrije-
maakt is wordt het een wonder weer te ontdekken wat
het Woord van Jezus Christus is, om weer te zien, dat
Jezus Christus ten volle Koning is van deze wereld.

Daarom is het gerechtvaardigd en noodzakelijk, dat wij
samenspreken en ons afvragen: broeders, wat moeten wij

¹⁾ Wij publiceeren in deze rubriek een verslag van de
rede welke Prof. Veenhof op de conferentie te Utrecht
heeft gehouden.

n.l. aan welke kinderen de doop moet worden bediend.
Hierom ging het hem bij zijn schrijven vóór alle
dingen.

Hierom ging het, blijkens zijn voorrede, ook De Cock.
Het begin van Drukker's uiteenzettingen omtrent
deze kwestie geeft ons bekende formuleringen uit
de gereformeerde confessies, maar deze ontvangen
daarna een eigen interpretatie van den auteur.

Op de vraag: „welke kinderen hebben regt tot den
Doop?” volgt namelijk als antwoord: „Alle kinderen
welke de belofte toekomt”. En als dan gevraagd
wordt: „welke kinderen komt de belofte toe?” lezen
we: „Geen die buiten de gemeenschap der kerke,
onder Helden, Joden en Turken zijn; en die niet tot
de belofte geroepen zijn, maar alle kinderen der
gemeente”. Wanneer dit gezegd wordt, duikt voor Druk-
ker natuurlijk onmiddellijk een moeilijkheid op. Want
de gemeente is volgens hem de vergadering der
uitverkorenen. En als dat zoo is moet natuur-
lijk gevraagd worden: wie zijn dan de kinderen van
deze gemeente? Het antwoord op deze vraag laat
evenwel niet lang op zich wachten. Deze kinderen zijn
„alle kinderen op welke de gemeente afd aan haar zaad
eene naauwe betrekking heeft”. Ook als we dit ge-
hoord hebben zijn we er nog niet! We moeten wel
vragen: wat is die „naauwe betrekking”, hoe ver-
strekt ze zich uit? Die „naauwe betrekking” wordt
in haar aard door Drukker, zooals we reeds zagen,
niet nader geanalyseerd. Maar hoe ver ze zich uit-
strekt vernemen we wel. Want als in de brochure de
vraag wordt gesteld: „Maar welke zijn de kinderen
dan?” volgt als antwoord: „Niet alleen welke uit
geloovige ouders geboren zijn, maar ook die in haren
schoot uit bijwoners zijn gesproten, en die (de) kerk
naar alle billijke wetten in haar huis ter bezorging
heeft op- en aangenomen, en voor welke... de Heere
naar zijn vrijmagt mede de beloften geschonken
heeft”¹⁾.

¹⁾ p. 3. Enkele zinstorende schrijf- of drukfouten in
deze citaten heb ik gecorrigeerd.

doen? Dat is mogelijk, ondanks verschil van inzicht, als
we maar in het geloof bijeen zijn.

In den bedoelden brief wordt ons lid-zijn van de Partij
aangevoerd als instantie tegen ons samenkomen. „Ik wijs
dat weer af, het raakt ons niet”, aldus spr. We hebben
zeker de taak om binnen de partij, waarvan we lid zijn,
onze bezwaren naar voren te brengen, maar daardoor
wordt niet uitgesloten dat we hier, op deze wijze, samen-
zijn. Spr. wil dan ook deze suggestie geven: zoekt elkaar
ook plaatselijk en bespreekt daar den nood van ons volk
en wat gij op diē plaats U ziet aangewezen als roeping
Gods.

Tenslotte gaat het bij de beoordeeling van ons congres
om de motieven die ons beheerschen. Als we daarin
Christus zoeken is het goed.

In den genoemden brief worden ook eenige vragen ge-
steld. Ook daarop gaat prof. Veenhof even in. Wij drijven
heelemaal niet in Roomsche richting; integendeel, we
willen juist waarschuwen tegen de romaniserende ten-
denzen in het Christelijke politieke leven van de laatste
jaren. Ons samenzijn is ook geen gevolg van de „erva-
ringen”. Wel hebben we gezien dat het recht Gods
overal wordt aangetast en gekrenkt en daarom komen
we samen.

Jan Haring's reactie was: moet er nog meer verbrok-
keling komen? Spr. ziet hier achter de gedachte, dat al-
leen een zoo groot mogelijke „eenheid” van belang is,
immers dan houdt men met ons rekening. Dezen funesten
gedachtengang willen we juist bestrijden.

Spr. wil zich ook afvragen hoe we hier dan wel samen-
zijn. Dat kan op twee manieren verkeerd. We kunnen
zeggen: we hebben de reformatie in de kerk flink voor
elkaar en moet nu ook maar eens in de politiek „ter hand
worden genomen”. Maar dan vergeten we, dat reformatie
voor alles Gods gave is. Als we zoo zouden samenkomen
deden we alleen maar kwaad. Evenzeer is deze gedachte
fout: de reformatie is in de kerk tot stand gekomen, maar
daarmee is het ook genoeg, de boel moet niet verder
kapot. Beide gedachten zijn gevaarlijke uitingen van het
vleesch. We zijn hier niet om te komen tot machtscon-
centratie, maar met de bede: wat wilt Gij, Heere, dat
we verder zullen doen?

Komend tot het eigenlijke onderwerp meent spr. ons
het best te kunnen inleiden tot onze bezinning, door het
maken van enkele thetische opmerkingen, gegroepeerd
om deze drie hoofdgedachten:

I. Gods Woord en de politiek; II. Jezus Christus en
de politiek; III. De kerk en de politiek.

Ten aanzien van het eerste punt schetst prof. Veenhof
drie aspecten.

a. Het levende Woord.

Gods Woord, zooals dat tot ons komt in de H. Schrift,
is het echte, levende en werkende Woord van God. Dat
Woord moeten we kennen. Niet echter als de Farizeeën,
die er alles van wisten, en hun ideeën, abstracties, regels
en denkmotieven uit afleidden, maar het niet kenden in
zijn verlichtende, vernieuwende, schepende werking.

Het Woord Gods is concreet, het klinkt in een concrete
situatie. God gaf geen stel regels, maar een levend
Woord, dat de toenmalige werkelijkheid aangreep. In dat
Woord indringend, gaan we in en door dat Woord het
leven beter en dieper verstaan. Het is het Woord van
Gods beloften, ook voor staten en overheden. Ook het
Woord van Zijn roeping voor onze taak als burger
en als overheidspersoon, als God ons daartoe roept.

Daarom is het eerste wat noodig is bij onze bezinning
op de politieke situatie, dat we het Woord Gods weer
gaan hooren. Als we iets verstaan van wat Jesaja of
Paulus te zeggen hebben in het bewogen politieke leven
van hun dagen, dan zullen we een geestelijken geloofs-

Als bewijs voor deze stelling wordt natuurlijk ge-
wezen op Abraham, die alle tot zijn huis behorende
mannelijke personen moest besnijden, „deze alle wer-
den aangezien als Abrahams kinderen, dewijl zij in
dat huisgezin waren waarvan hij de vader was”¹⁾.

Het schijnt, dat Drukker bij de tekening van zijn
standpunt heeft gevoeld, dat er iets wrong. Het is
immers een klassiek gereformeerde opvatting, dat de
kinderen der christenen, de kinderen der ge-
loovigen gedoopt moeten worden. Hoe kan hij
deze stelling nu handhaven? Zooals bleek heeft hij
haar reeds vervangen door een andere, deze name-
lijk, dat de kinderen der gemeente gedoopt moeten
worden. Maar ook daarmee is hij er nog niet! Vooral
niet omdat hij tot de krasse uitspraak komt, dat zelfs
de kinderen van „ergerlijke ouders” den doop kunnen
ontvangen. Hij moest een antwoord geven op de vraag
hoe hij enerzijds zeggen kan, dat de kinderen der
Gemeente moeten gedoopt worden, van die ge-
meente, welke alleen uit „ware begenadigden” be-
staat en hoe hij tegelijk toch kan volhouden, dat
kinderen van apert goddeloozen toch tot den doop
moeten worden toegelaten.

Hij lost deze moeilijkheid op, door te zeggen, dat
hij „door de ouders aan welke het verbond door den
kinderdoop verzegeld wordt” verstaat „niet de bij-
zonderde natuurlijke ouders van het kind”. Neen, die
„ouders” zijn in dit verbond de „zedelijke ouders, de
Gemeente tot welke de natuurlijke ouders, wanneer
zij begenadigd zijn, mede behooren als ware lid-
maten”²⁾. De kinderen, die gedoopt worden zijn „niet
in een geestelijke betrekking het zaad van die ouders,
die het kind opdragen”, d.i. ten doop houden. Neen
het is „het zaad der uitverkorene Gemeente”.

Deze kinderen zijn „aan te merken als een goed
van de geheele gemeente, hetwelk het merkteken en
zegel van God draagt, dat God in deszelfs ligchaam
gegeven heeft”³⁾. Van deze kinderen is „Abraham

¹⁾ p. 4; ²⁾ p. 6.

³⁾ p. 7.

kijk krijgen ook op het politieke leven van ónze tijd. Dan moeten we ook gaan profeteeren, zonder dik-doen; Gods boodschap verkondigen in iederen kring, recht op den man af.

Dat Woord geeft inderdaad beloften, óók voor het politieke leven. Denk aan Paulus' opwekking om te bidden voor de overheden „opdat we een gerust en godzalig leven leiden mogen“. Is dat niet dátgene waarnaar heel de wereld hunkert?

Als deze dingen voor ons leven, dan begrijpen we ook, hoe ik met diepe schaamte moet spreken over de propaganda van de A.R., vooral als ik denk aan sommige triviale en ongeestelijke slogans uit de verkiezingsperiode. Evenzeer moeten we ons schamen, dat men met beloften heeft gepaaid, zóó geformuleerd, dat ook liberalen op onze kandidaten zouden stemmen. Men heeft daarin ópgegeven het Evangelie van Christus in zijn verlossende betekenis, ook voor ons volk. Men heeft niet laten zien dat de strijd tegen bureaucratie en staatsabsolutisme in den wortel en tot den uitersten omtrek anders moest worden gevoerd dan door den mensch van deze wereld geschiedt, n.l. als een strijd voor Gods wet. Overeenkomstige bezwaren gelden t.o.v. den strijd over Linggadjadi.

b. Het geheele Woord.

Wanneer we spreken over Gods Woord en de politiek dan moeten we spreken over de geheele Schrift. Weliswaar spijst dat Woord zich ook toe op huwelijk, gezin, overheden, enz., maar in die toespitsing blijft het toch het geheele Woord Gods, en draagt zóó naar ons toe het ééne en ondeelbare heil van Jezus Christus, en de eene en ondeelbare wet van onzen God.

In Rom. 13 spreekt de Schrift over de overheid. Wij kunnen daarover echter nooit één woord zeggen, zonder de eerste twaalf hoofdstukken daarbij en daarin ten volle te laten gelden. Zonder die is het 13e zelfs onbestaanbaar.

Ik denk ook aan het 5e gebod, de toespitsing van Gods wet op onze houding t.o.v. de overheid. Maar als zoodanig is het ook en vooral toespitsing, modificatie en modulatie van het ééne, groote gebod en het andere dat daaraan gelijk is (de hoofdsom der wet). En dat gebod staat weer onder het opschrift: Ik ben de Heere, uw God. Daarom ook kan men niet spreken van een bepaalden sector van het Woord Gods voor politici en voor burgers. We hebben het ééne Woord, reguleerende het héele leven.

c. Het beleden Woord.

Sprekend over mijn eerste hoofdgedachte moet ik U ook nog toonen het derde aspect: het door de kerk beleden Woord Gods. De kerk moet het Woord Gods hooren, eraan gehoorzamen en het dan prediken. Want op deze wijze wil God de majesteit en de kracht van dat Woord tot vol effect brengen. Zoo is de belijdenis dan ook: de weergave van het volle Woord Gods, zooals de kerk het heeft verstaan. Belijden is het door God gewilde voortgaan en doorwerken, door middel van de kerk, van Zijn levend Woord. Als zoodanig is het tevens vertolking van ons geloof, dat de stuwende kracht moet zijn in ons leven. We zijn daarom ook altijd en overal aan die belijdenis gebonden. Ja, ik durf de stelling aan: als we op een bepaald punt ons daaraan niet gebonden weten, dan belijden we nergens. En al wat in Gods Woord staat moet door de kerk beleden worden. Als God wat gezegd had over broodbakken, dan moest dat in de belijdenis staan. Want belijden is niets anders dan kinderlijk weergeven, als kerk, van het geheele Woord Gods, zooals God dat in de Schrift gegeven heeft. Daarom is het volstrekt ongeoorloofd te beweren dat in een bepaalde situatie een stuk van de belijdenis niet in geding zou zijn. Dat geldt ook wanneer die situatie een politiek karakter heeft.

Ten aanzien van de tweede gedachte wijst spr. op tweeërlei.

in een zedelijke of geestelijke zin de vader en de kerk of gemeente, de zedelijke of geestelijke moeder¹⁴⁾. In haar schoot worden zij geboren en door haar worden zij ook opgedragen aan den drie-eenigen God, „om het tekenen des verbonds te ontvangen, waardoor zij groote voorregten genieten, om daaronder of in dat huisgezin of gemeente te mogen verkeerren, waar God zijn zegel aan gehecht heeft, om de zijnen, dien Hij van eeuwigheid uitverkoren heeft, daaruit te trekken“¹⁵⁾.

Nadat op deze wijze de „vleeschelijke ouders“ met het oog op den doop op den achtergrond zijn geschoven en de gemeente tot de „geestelijke doopouders“ is gepromoveerd, welke in felte de kinderen „opdraagt“, d.i. ten doop houdt, kan Drukker z.i. zonder eenig bezwaar zeggen: „Men moet al de kinderen, die tot het huisgezin der gemeente behooren, doopen, niet alleen die uit geloovige ouders, ware leden der kerk“ geboren zijn. Ook de kinderen van de niet-ware leden, als ze „in den schoot der kerke geboren“ zijn, en zoo „aan de Gemeente overgegeven“ en „van haar aangenomen“ zijn, moeten gedoopt worden. Zelfs moet men „op dien grond“ ook de kinderen „van onkundigen, welke geen belijdenis gedaan hebben“ en van „ergerlijke ouders, welke door den tugt zijn uitgesloten“, doopen¹⁶⁾. Indien deze lieden eenmaal gedoopt werden, zijn hun kinderen „in den schoot der kerk geboren“ en hebben ze derhalve „regt aan den doop“. Men moet bij den doop van zulke kinderen „niet zien op de goddeloosheid der ouders, maar op de heiligheid der kerk, in welke zij geboren zijn, dewelke als haar moeder is“¹⁷⁾.

¹⁴⁾ p. 16 — Deze uitspraak heb ik naar mijn beste weten weergegeven. Drukker schrijft letterlijk: „daar Abraham in een zedelijke of geestelijke zin de vader en de kerk of gemeente, de zedelijke of geestelijke moeder is, in wiens schoot zij geboren worden, en wien zij ook opdragen aan een drieëenigen God, om het tekenen des verbonds te ontvangen, waardoor zij groote voorregten genieten“.

¹⁵⁾ p. 16; ¹⁶⁾ p. 5; ¹⁷⁾ p. 5.

a. Jezus Christus is de Verlosser van het leven.

Alles wat geschapen is, is goed, voor zoover het geschapen is. Menschen zijn echter nooit schepselen zonder méér; de mensch is immers een schepsel dat op een bepaalde wijze leeft en handelt en op bepaalde wijze zich tot God in betrekking stelt. En hij is nu een schepsel, dat van nature in opstand leeft tegen God en radicaal verdorven is. Deze waarheid wordt theoretisch door alle Gereformeerden aanvaard, maar praktisch het meest miskend. We zijn radicaal verdorven! Er zijn in ons leven geen door de zonde niet geschonden eilandjes, zooals KUYPER leerde.

Dit is echter het groote, dat Jezus Christus verlossing teweegbrengt, d.i. principiële herstelling, vernieuwing van den mensch tot den dienst van God. En alle levensverbanden zijn gelijkelijk in die verlossing betrokken; de verlossing is immers kosmisch: Christus vernieuwt de wereld.

Daardoor zijn weer mogelijk Chr. kerk, gezin, school, wetenschap, enz., want die hebben alle hun equivalent in het leven zooals God dat gewild en geschapen heeft. Ze zouden zich ook in het ongeschonden leven ontwikkeld hebben. Het leven, over de heele linie verdorven, is, ook over de heele linie, in beginsel weer hersteld. Daarom moet er zijn een over heel de linie en op elk terrein tegen de zonde worstelend leven in Jezus Christus.

b. Jezus Christus, de Machthebber.

Uitgangspunt is hierbij Christus' woord: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Dat zegt Christus niet als Zoon van God, zonder meer, maar als het vleeschgeworden Woord, als de Middelaar. Na zijn opstanding heeft Christus alle volmacht, alle regeerbevoegdheid in hemel en aarde. Dit aspect is door KUYPER goed gezien en steeds vastgehouden. Deze Christus nu regeert over alle koningen, is Baas over alle regeeringen.

Die allen worden opgeroepen, positief en nadrukkelijk, om in eigen taak en op eigen plaats aan de komst van Zijn Rijk, de vergadering van Zijn Kerk, mee te werken. Indien ze dat niet willen worden ze, ondanks hunzelf, daarbij toch ingeschakeld, maar ten slotte verworpen en verdoemd.

In dit kader doemt voor ons op een benauwende gemeene-gratie ideologie. Spr. behandelt hierbij de twee tegenstrijdige motieven in KUYPER's werk. Enerzijds is er het motief: Jezus Christus is Heer, anderzijds het motief van de gem. gratie. Deze laatste heeft z.i. een constant-repressieve werking, d.w.z. remt de zonde en haar gevolgen, en een progressieve werking, d.i. het menschenleven krijgt door die genade een zelfstandige betekenis, een zekere eigenmachtigheid „naast“ of „onder“ de kerk.

Daarnaast is er de particuliere genade, beperkt tot een kleineren kring en daár verlossend werkzaam, maar tevens inwerkend op den grooteren kring. Zoo ontstaan bij KUYPER Chr. gezin, school, staat, enz.: alle verbanden welke behooren tot „het terrein der gem. gratie“, maar doordrongen worden van de particuliere en zoo op hooger niveau worden gebracht. De kerk is uitsluitend creatie van de particuliere —, de staat uitsluitend van de gem. gratie. Aan de hand van citaten wordt een en ander gelustreerd en toegelicht.

Spr. constateert hierin een fataal dualisme. Gelukkig zijn er ook goede gedachtenmotieven; dit zij eerlijkheidshalve opgemerkt.

De tragiek van dezen tijd is echter dat KUYPER juist in de slechte motieven uit zijn werk wordt vastgehouden, ja, daarin door de kerk gecanoniseerd. Een aantal citaten uit de werken van den jongen Diepenhorst laten dat zeer duidelijk uitkomen. Spr. vindt daarin aanleiding zich ernstig bezorgd te maken over de toenemende saecularisatie in de A.R. Partij.

„IN CHRISTUS GEHEILIGD“.

Hoe ziet Drukker nu de positie van de kinderen in het verbond en de gemeente?

Hij gaat op deze vraag in, als hij het in-Christus-geheiligd-zijn der kinderen bespreekt.

Voor hij dat doet maakt hij evenwel eerst een opmerking over de aanspraak van de doopouders of getuigen, zooals deze in het formulier voor den kinderdoop voorkomt.

Wanneer dit formulier — aldus Drukker — de aanspraak bezigt: „geliefden in den Heere Jezus Christus“, is dat geen aanspraak van de ouders of de getuigen, die het kind ten doop houden, maar van de gemeente! „Hier moet men niet zien op de ouders of getuige, die het kind te doop brengen, maar op de gemeente waaronder zij behooren.“ Zijn die ouders of getuigen „begenadigden, dan zijn zij wezenlijk bondgenooten, zijn zij onbegenadigden, dan zijn zij onderscheiden van de ongelooovigen, gelijk Israël afgescheiden was van de ongelooovige Heidenen en werden in een uiterlijke heiligheid Israël genaamd, Ezech. 16: 20, 23—27, Rom. 9: 6“¹⁸⁾.

Na dus ook in de verklaring van deze aanspraak zijn standpunt stipt te hebben behouden, zegt Drukker van het in-Christus-geheiligd-zijn der kinderen het volgende: „Men kan niet zeggen, dat alle kinderen, die gedoopt worden, inwendig heilig en eigenlijk gezegd leden, die door den H. Geest dadelijk vereenigd zijn, en nooit onbekeerd kunnen worden, maar alle kinderen onzer kerk, waarlijk uitwendig geheiligd zijn, dat is dat zij eene ware betrekking op de inwendige kerk hebben, en daardoor van de kinderen der ongelooovigen afgezonderd en onderscheiden zijn, dit leert Paulus, dat een ongeloovig man of wijf, door de betrekking op een geloovig wijf of man zoodanig geheiligd is, dat hunne kinderen ook heilig zijn, 1 Cor. 7: 14. Hier verstaat de Apostel door het woord heilig geene inklevende heiligheid of vernieuwing des harten; want hoe zoude een ongeloovig man of wijf

¹⁸⁾ p. 13.

De verhouding kerk en politiek vervolgens behandelend, zegt spr. dat iedereen erkent, dat deze twee met elkaar te maken hebben. En toch ligt juist hier het critieke moment in de huidige situatie. Men beschuldigt ons van kerkelijk imperialisme, maar deze „Satz“ is wanneer men niet concreet is, een dooddoener. Bij bedoelde verhouding stuiten we op het principe van de soevereiniteit in eigen kring. De funeste toepassing ervan door sommigen neemt niet weg, dat daartoe duidelijk wordt gemaakt, dat er verschil is tusschen kerk en staat, in taak en in functie. Ze vormen geen afzonderlijke, volkomen gescheiden sectoren, maar werken door elkaar heen.

Over de kerk spreek ik heel simpel, niet theologisch of filosofisch, maar luisterend naar de belijdenis. De Catechismus ziet de kerk als de door Christus begonnen en door Hem volgehouden ambtelijke vergadering der geloovigen, tezamen met het reeds bereikte, voorloopige resultaat.

CALVIJN zei reeds dat God alleen Vader wil zijn over hen, voor wie de kerk moeder is. Er is volgens hem geen andere ingang tot het leven dan doordat de kerk ons in haar schoot ontvangt en baart, voedt aan haar borsten, en eindelijk onder haar hoede en leiding neemt totdat we — na het sterfelijk lichaam afgelegd te hebben — gelijk zijn aan de engelen. Daarom kan er ook gezegd worden: buiten de kerk geen zaligheid, d.w.z. buiten en zonder de kerk is er geen nieuw leven en nieuwe gehoorzaamheid mogelijk.

Ook Zondag 19 is hierbij van belang: Christus is daarom ten hemel gegaan, opdat Hij zichzelf daar bewijze als het Hoofd Zijner christelijke kerk, door wien de Vader alle ding regeert. In Zijn functie van Hoofd der kerk regeert Christus de wereld. Zoo is de kerk van beslissende betekenis voor de Christelijke politiek en — staat. De menschen, door God geroepen om ook in den staat als Zijn kinderen te werken, worden in de kerk geboren. In de kerk worden ze ook — en alleen — gevoed en beschermd. Aan de kerk is bovendien toevertrouwd de bediening van het Woord Gods, het Woord waarnaar we, ook in de politieke worsteling, leven moeten. Daarom wordt op deze wijze in de kerk in ieder opzicht de grondslag gelegd voor het politieke leven en de Christ. staat, omdat alleen daár ware democratie ontstaat en mogelijk is. Immers in de kerk is er gelijkheid van allen voor de wet Gods en kerkelijke tucht (Arthur Frey).

De doorbraak van de synodaal-presbyteriale kerkenorde in de laatste jaren moet dan ook als een politieke misdaad van de eerste orde beschouwd worden.

Aan de hand van de jongste kerkrechtelijke uitspraken bewijst spr. dat hier sprake is van pure synodocratie. Dat is geen scheidwoord, maar een wetenschappelijke, theologisch-kerkelijke aanduiding.

Gevolg van dit alles is dat de kerk niet meer de haar toekomende plaats krijgt. Dat zien we ook in de A.R. Partij. De brochure van Diepenhorst levert daarvoor weer het bewijs. Ik citeer juist deze brochure omdat het een min of meer officieel geschrift is. Er mag en moet dus ook publiek op gereageerd worden. Zelfs dwars tegen KUYPER in leert deze auteur dat de kerk „heilsinstituut“ is en niet moet ingaan op de kwesties van den dag. De interkerkelijkheid in het bijzonder, en dan nog in haar slechtsten vorm, wordt hier erkend, getuige deze zin in de brochure: de partij moet er mee rekenen dat haar bestuurders en vertegenwoordigers uit verschillende kerken moeten komen.

Prof. Veenhof gaat nader in op enkele opvallende uitingen van dezen tijd. Ten aanzien van Linggadjadi, een zaak van de eerste orde, immers van het gezag Gods, heeft de A.R.-Kamerfractie zich, terecht en scherp uitgesproken. In de kerk is zij echter verraden. De classis

zonder geloove inwendig geheiligd of vernieuwd kunnen zijn; maar het woord heilig beteekend hier naar zijne gemeene betekenis eene afzondering, waardoor iemand betrekking en een zeker regt op de heilige kerk, en het heilig verbond deelachtig is, en in dezen zin zijn de kinderen in den schoot der kerk of geboren of overgenomen heilig, niet dat zij inwendig vernieuwd zouden zijn, maar voor zoover zij van de kinderen der ongelooovigen buiten de kerk, afgezonderd den Heere toegewijd zijn, en zekere betrekking op de kerk, het verbond en de beloften hebben, gelijk de kinderen 't verbond en de beloften hebben, gelijk de kinderen, de knechten en vreemden in Abrahams huis, Gen. 17:13.“

We kunnen Drukker's opvattingen als volgt samenvatten:

1e. Er is een tweeërlei verbond. Eerst het genadeverbond, dat zich uitstrekt tot de ware geloovigen en dan ook nog een ander verbond, dat vroeger Abrahams gansche vleeschelijke zaad omvatte en thans allen, die in den schoot der kerk zijn geboren.

2e. De doop is een zegel van Gods belofte omtrent de afwasching der zonde, welke Hij zekerlijk vervullen wil. Hij is evenwel alleen voor de gemeente, die uit ware begenadigden bestaat, een zegel. Voor onbekeerden is de doop geen Sacrament.

3e. Alle kinderen van gedoopte ouders, al zijn deze ook door de tucht uitgeworpen mogen en moeten gedoopt worden.

4e. De leden der zichtbare kerk mogen niet voor geloovigen gehouden worden. De aanspraak: „geliefden in onze Heere Jezus Christus“, ziet alleen op de ware begenadigden.

5e. De kinderen der gemeente zijn geen eigenlijk gezegde bondelingen. Hun in-Christus-geheiligd-zijn beteekent niet meer dan een uitwendige heiligheid.

6e. Een houden van de kinderen der gemeente voor wedergeboren is iets, dat volkomen buiten Drukker's gezichtsveld ligt.

Heeft iemand lust en genegenheid Drukker's „theologie“ tot een prototype der synodale theologische constructies uit te roepen? C. V.

Den Haag, stond uit wegingen, waaraan op de dig uit de re bezwaars.

Alvoren, zeggen o leeren ke zichten v te consta Bijbel stu.

De zal op de k nadruk.

Een e koorlijks, weggeslag getuigen, een eigen.

Voor a door het Woord G ers van.

Op dez hoogstaar Utrecht.

VERSL. PROF.

Boven dachten v Landelijke Utrecht, ben elk volledig taten hoe wordt ui naar sch.

Deelne lenden o verkrijge nestraat - betaald v geleghen.

Wanne moete w zamenen a administr eenvoudig.

Direct zal zijn v gemaakt, reserveer aard niet verkoop stort in.

Utrecht.

ZE

HET „F en Soen

In „De artikel v ds Goos mijn na wordt, a deeld we dat ik n

Omdat ken van gelegen Thans v vliet van mer hoo men.

STE

TIEL-Z

Waard Nu de haer bes heid de l werk ter Gelderlan te overk zetten! —

De moe De afs kerkerad baar verv Dienaar Kerk eer de gehee gedeelte dringend over een plaatst. urgentie

te k ver-
ereen erkent.
En toch ligt
situatie. Men
maar deze
n dooddoener.
principe van
te toepassing
daarmee dui-
tusschen kerk
geen afzonder-
werken door

theologisch of
belijdenis. De
stus begonnen
rgadering der
e, voorloopige

en Vader wil
Er is volgens
n doordat de
rt voedt aan
en leiding
m afgelegd te
en kan er ook
ligheid, d.w.z.
ven en nieuwe

stus is daarom
bewijze als het
door wien de
an Hoofd der
kerk van be-
politiek en —
n ook in den
n de kerk ge-
a — gevoed en
trouwd de be-
waarnaar we,
eten. Daarom
er opzicht de
en de Christ.
ststaat en mo-
van allen voor
ey).

ziale kerkorde
itieke misdaad

ike uitspraken
ynodocra-
wetenschappelijke

meer de haar
ok in de A.R.
daarvoor weer
ndat het een
moet dus ook
dwars tegen
heilsinstituut"

den dag. De
n nog in haar
deze zin in
dat haar be-
ellende kerken

ontstellende
Linggadati,
et gezag Gods,
en scherp uit-
en. De classis

rnieuwd kun-
nd hier naar
ng, waardoor
op de heilige
n, en in dezen
erk of geboren
lig vernieuwd
de kinderen
ezonderd den
g op de kerk,
t de kinderen
e kinderen, de
Gen. 17-13."

volgt samen-

t het genade-
re geloovigen
dat vroeger
omvatte en
zijn geboren.
lofte omtrent
zeerlijk ver-
de gemeente,
a zegel. Voor

, al zijn deze
en moeten
ten niet voor
aak: „gelief-
alleen op de

geen eigenlijk
geheiligd zijn
ge heiligheid.
gemeente voor
en Drukker's

kker's „theo-
theologische
C. V.

Den Haag, die in denzelfden tijd verzocht werd een bid-
stond uit te schrijven; weigerde zulks te doen. De over-
wegingen die daartoe leidden worden door spr. als on-
waarschijnlijk en verderfelijke gekarakteriseerd. Hij wijst ook
op de diplomatieke, ongeestelijke mentaliteit die spreekt
uit de reactie van een synodocratisch predikant op het
bezwaarschrift tegen De Verkuyl.

Alvorens zijn rede te beëindigen wil spr. graag nog iets
zeggen over onze taak. We moeten Gods woord weer
leeren kennen. Evenzoo de feitelijke situatie. In beide op-
zichten valt in onze kringen een groot tekort aan kennis
te constateeren. We moeten weer met den neus op den
Bijbel studeeren!

De zaken, boven aangeduid, moeten worden besproken
op de kiesvereeniging en in de pers. Daarbij ligt de volle
nadruk op het profetisch getuigenis van ieder persoonlijk.

Een eigen organisatie heeft voor spr. maar weinig be-
hoorlijks. In den avondstond der wereld worden ze zeker
weggeslagen. Iemand die niet sterk genoeg is om zijn
getuigenis te doen hooren, is ook niet sterk genoeg voor
een eigen organisatie.

Voor alle dingen is noodig een gemeenschappelijk en
door het geloof bevochten inzicht te verkrijgen in het
Woord Gods t.a.v. den strijd dien we in de politiek, als bur-
gers van Nederland, te voeren hebben.

Op deze rede volgde op den tweeden congresdag een
hoogstaande en zeer uitgebreide discussie.

Utrecht. Drs J. M. ZINKSTOK.

VERSLAGEN VAN DE REDE VAN PROF. C. VEENHOF.

Boven vindt U een beknopt overzicht van de hoofdge-
dachten van de rede van prof. Veenhof, gehouden op het
Landelijk Congres van Gereformeerden (Vrijgemaakt) te
Utrecht. Mevr. Renting-Vonk en ondergeteekende heb-
ben elk de rede en de daarop volgende bespreking zoo
volledig mogelijk opgenomen. Aan de hand van deze dic-
taten hoopt onderget. een verslag samen te stellen, wat
wordt uitgegeven in gestencilden vorm. Dit verslag zal
naar schatting 16 à 18 pagina's (folio-formaat) groot zijn.

Deelnemers aan het congres en ook andere belangstel-
lenden onzer kerken kunnen voor 10.35 een exemplaar
verkrigen bij den heer J. VAN KATWIJK, J. van Aven-
nestraat 45b, Schiedam. Dit bedrag moet vooruit aan hem
betaald worden; tot 7 Juni a.s. bestaat daartoe de
gelegenheid.

Wanneer in elke plaats, vooral de grootere, iemand de
moete wil nemen alle aanvragen (en de gelden) te ver-
zamelen en deze door te zenden naar Schiedam zal dat de
administratie en t.z.t. de verzending aanmerkelijk ver-
eenvoudigen en minder kostbaar maken.

Direct na 7 Juni, wanneer de grootte van de oplaag
zal zijn vastgesteld, wordt met de verzending een aanvang
gemaakt. Een klein aantal exemplaren zal worden ge-
reserveerd voor aanvragers uit het buitenland, die uiter-
aard niet tijdig kunnen reageren. Het batig saldo dat de
verkoop der verslagen eventueel zal opleveren wordt ge-
stort in de kas van het werkomitee.

Utrecht. Drs J. M. ZINKSTOK.

ZENDING EN EVANGELISATIE

HET „KORT VERWEER. Ds Goossens en Soemba”.

In „De Strijdende Kerk” van 27 Mei j.l. staat een
artikel van ds Toornvliet, getiteld: „Kort verweer —
ds Goossens en Soemba”. Daarin wordt eenige malen
mijn naam genoemd, terwijl de voorstelling gewekt
wordt, alsof de „feiten”, die in dat artikel medege-
deeld worden, ontleend zouden zijn aan het rapport,
dat ik na mijn Soemba-reis ingediend heb.

Omdat het artikel mij pas vlak voor het afdruk-
ken van dit blad onder de oogen kwam, heb ik geen
gelegenheid, het nu in z'n geheel recht te zetten.
Thans volsta ik met de constatering, dat ds Toorn-
vliet valsche getuigenis spreekt. In het volgende num-
mer hoop ik uitvoeriger op deze zaak terug te ko-
men.

C. C. DE VRIES.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

TIEL-ZALTBOMMEL.

Waarde Brs. en Zrs.,

Nu de Reformatie eenigen tijd geleden ook in de Betuwe
haar beslag heeft gekregen en door Gods oneindige goed-
heid de kerken van Tiel en Zaltbommel het beroepings-
werk ter hand kunnen nemen, gesteund door de classis
Gelderland, staan wij voor een moeilijkheid, die hoewel
te overkomen — in het geloof kunnen wij bergen ver-
zetten! — voor ons klein getal toch te zwaar weegt.

De moeilijkheid is deze:

De afstand Tiel-Zaltbommel is plm. 23 K.M. en de
kerkeraden verzoeken het reizen op Zondag per open-
baar vervoermiddel. Daarbij komt nog, dat de toekomstige
Dienst des Woords voor de bearbeiding van Christus'
Kerk een rayon zal krijgen, dat zeer uitgestrekt is, nl.
de geheele Betuwe, het land van Maas en Waal en een
gedeelte van de Bommelerwaard. Het komt ons daarom
dringend noodzakelijk voor, dat hij zal kunnen beschikken
over een kleine auto, hetgeen ons voor een groote uitgave
plaatst. Wij gelooven niet dat het noodzakelijk is de
urgentie van deze zaak, die een onderdeel is van Christus'

zaak te bepleiten en veronderstellen dat er brs. en/of zrs.
zullen zijn die ons kunnen en willen helpen door een rente-
looze leening met onze Kerken te sluiten om tot aankoop
van een auto over te gaan.

Zij, die onze Kerken hierbij willen bijstaan, verzoeken
wij in correspondentie te treden met br. H. Scholtus,
Voorstad 15, Tiel. Postrek. No. 412284.

Tenslotte volstaan wij met de hoop uit te spreken, dat
U ons dringend verzoek in ernstige overweging zult ne-
men, opdat het Koninkrijk Gods ook in de Betuwe mede
hierdoor gefundeerd worde.

Met broedergroeten,

Uw broeder in den Heere,

Namens de Kerkeraden van Tiel en Zaltbommel,

H. SCHOLTUS,

Penn. Pred. en Autofonds.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater,

Het komt er juist op aan, zoo zeide ik, vooral ook
voor onzen verwanden tijd door het ongelooft, dat wij
letten op den grondslag voor al ons werk en voor alle
leven.

Dat fundament is, zooals de Schrift ons leert, onze
Heere Jezus Christus, schepper en herschepper, zoo-
dat alles door Hem en Zijn verlossend werk wordt
gedragen. Want Hem is gegeven alle macht in den
hemel en op aarde.

Niemand kan ook een ander fundament leggen en
de mensch probeert het eigenlijk ook maar niet. Hij
wil er zelfs niet van weten. Het is er niet, zegt hij
in zijn revolutie en ongelooft.

Hij wil op andere wijze werken, n.l. door het ge-
bouw, waaraan hij naar Gods bestel werken moet, tot
een eenheid te maken, beheerscht door den mensch en
zijn eigenwijsheid.

God de Heere zegt: één fundament en daarop zal
opbloeien een veelkleurig, uitermate gevarieerd leven.
Een verscheidenheid, zoo groot, als geen mensch het
zich kan denken. Geen twee bladeren aan een boom
gelijk en toch een kruin, die des Heeren lof in haar
schoonheid en klank verkondigt. Geen twee boomen
gelijk en toch een prachtig bosch.

Veel schooner nog: geen twee menschen gelijk, va-
der, moeder en kinderen, allemaal onderscheiden, en
toch één heerlijk gezin, een schoonheid van wonder-
lijke pracht, als het maar leeft uit het ééne fundament.

En nog iets mooiers: geen twee kerkleden gelijk en
toch allerwege, als God het wil door Zijn Geest en
Woord één ware kerk.

Er is maar één fundament, en een ander is er niet.
Kon ook door niemand anders dan door God worden
gelegd. En alleen datgene, wat daarop in gehoorzaam
geloof is gebouwd, en datgene, wat leeft in nauwe,
gehoorzame gemeenschap met het ééne levend fun-
dament kan waarlijk gezegend en goed zijn.

Het is zeker niet voldoende, als wij zeggen: ja, Je-
sus Christus is onze Heer, zooals men oecumenisch
thans roept.

Want God de Heere gaf niet alleen dat fundament,
maar Hij schonk ons ook het bouwplan, alles naar
Zijn ordinantie en Hij, de Drieëenige God, is de eenige
werkelijke architect. Hij gaf ons Zijn Woord.

En alleen als wij leven en werken uit dat Woord
en naar dat Woord allen dag en alle uur, als wij ge-
heel gehoorzaam leven, dan kunnen wij alleen goed
en stevig bouwen.

Maar, in de derde plaats, wij moeten ook hierop
letten, dat de Koning der kerk en de Koning der ko-
ningen de verkondiging van dat Woord aan Zijn kerk
heeft toebetrouwd en alzoo de bediening van den heil-
ligen doop; het is immers nadrukkelijk door Hem
gezegd, vóór Hij henvervoer naar Zijn troon, aan Zijn
kerk en aan niemand anders.

En nu mogen en moeten alle menschen bouwen en
bewaren, bewaren en bouwen ter voltooiing van de
werken Gods en elke levenskring krijgt daarin zijn
eigen, wel omschreven taak, maar de kerk des Heeren
moet het Woord bedienen voor alle leven.

Het gaat dus in ons leven alleen maar goed, als Je-
sus Christus door ons wordt erkend als het enig
fundament, als wij bouwen allerwege in geloof vol-
gen van Zijn Woord, en dus luisteren naar de Kerk
des Heeren, die dat Woord bedient. Niet alleen als
„heilsinstituut” zooals thans door antirevolutionaire
leidslieden wordt verkondigd, en zooals ook Napoleon
en Hitler de kerk wel konden dulden, alleen voor een
goed plaatsje n a dit leven; maar hier hebben wij de
wet voor gansch het leven hier op aarde, voor allen
levenskring, niets uitgezonderd, voor alle dingen van
den dag.

Men zegt dan verschrikt: maar dan krijgt die kerk
alles te zeggen. Beef er voor als een kerk valsche wordt,
omdat zij niet meer leeft uit en naar het Woord.
Maar dank God den Heere, als het gaat om de ware
kerk, die haar taak, haar eenige taak kent en goed
vervult.

Nu is de mensch van God afgefallen en, levend in
on gehoorzaamheid en dwaasheid, wijs bij zich zelf,

wil hij van dat ééne fundament niet weten en van
het Woord Gods niet en van de ééne, ware kerk niet,

Nu zeggen vele menschen: maar alle kerken zeg-
gen, dat zij de ware kerk zijn. Wonderlijk, dat zulks
een reden kan zijn, dat de ware er niet is.

Alle menschen zijn leugenaars, zooals de Schrift
zegt, maar daarom is de waarheid niet verdwenen
en is de ware mensch niet onmogelijk. De bewering
van menschen maakt het zeggen van God niet onwer-
kelijk.

Want de ware kerk, zoo zeiden onze vaders, is
altijd te herkennen; hieraan, dat zij het Woord Gods
naar waarheid bedient, en evenzoo de sacramenten,
en de goede tucht handhaaft.

De Koning der kerk zal zeggen, waar de ware kerk
is, en Hij zal haar belijden en eere handhaven, zij het
ook eerst bij den jongsten dag.

De mensch, die van God is afgefallen, kan geen
fundament leggen, maar nu zoekt hij zijn kracht niet
in Jezus Christus en in Zijn Woord, doch in de eigen
gevonden eenheid.

Hij kan de verscheidenheid niet dulden. Die is, naar
de filosofen zeggen, zelfs de oorzaak van het kwaad.
Zoo Hegel en Kierkegaard en Barth. Alles moet in
den bovenbouw één zijn, want anders loopt alles mis.

Hij vindt zelfs uit, dat deze wereld van veel ver-
scheidenheid, die de zondige mensch tot allerlei te-
genstelling heeft gemaakt, door een kwaden god is
geschapen.

Zoo gaat de mensch dan den toren van Babel bou-
wen, tot God de Heere de menschheid uiteenslaat in
vele volken en tongen en talen.

Maar de eigenwijze mensch blijft denken aan, en stre-
ven naar den wereldstaat.

En zoo ook naar een wereldkerk.

Als zulke eenheid moet worden verkregen door ver-
loochening van het fundament, dan moet dat maar
zoo. Maar de eenheid zal er zijn.

De weg Gods is wel anders.

Want als na den Pinksterdag het Woord Gods, ver-
kondigd door de kerk, het leven van alle volkeren
ingaat, dan krijgt elke plaats, hoe klein ook, haar
eigen zelfstandige kerk. Haar kandelaar. Maar als
allen blijven zien op Hem, die midden tusschen deze
kandelaren wandelt, dan is de eenheid er ook met
handhaving van de zelfstandige verscheidenheid.

De ongehoorzame mensch zegt echter: neen, maar
daar moet een hiërarchie zijn, machtige menschen
moeten leiden, concilies en synoden en pausen en bin-
dingen en uitwerpingen en vervolgingen. Doch waar
wij dit opmerken, daar is het enig fundament en het
Woord vergeten.

Zoo ging het ook met het staatsleven.

Er zou moeten zijn een rijk gevarieerd staatsleven
naar den aard van de verscheidenheid van volk en
ras en taal en tong. Liefst kleine staten, zei Augus-
tinus, hoewel hij leefde in een wereldstaat. Maar hij
dacht aan de stad Gods.

Dus vele zelfstandige plaatselijke kerken en een
rijke verscheidenheid naar den eigen aard van alle
leven, doch maar één fundament en maar één Woord
en één goede belijdenis. En dan is de eenheid er ook.

En vele zelfstandige volken en staten, een gewel-
dige verscheidenheid, maar Jezus Christus het fun-
dament van het recht tusschen al die volkeren. En in
die rijke verscheidenheid dus toch de eenheid. In het
fundament en in den bouw in gehoorzaamheid aan
dat fundament.

Komt er dan geen groote verwarring?

Wij kunnen dit alles alleen in het waarachtig ge-
loof aanvaarden en beleven. De Barthianen maken
heel wat drukte over Abraham, die dan alleen maar
een idee is, een soort existentieele filosoof. Wat zou
hij het onrustig hebben gehad in zijn tent, als hij zoo
was geweest.

Maar de Schrift zegt van den vader aller geloovi-
gen: „welke tegen hoop op hoop geloofd heeft, dat
hij zou worden een vader van vele volken”.

Want er stond geschreven: Ik heb u tot een vader
van vele volken gesteld. En Abraham geloofde zon-
der al die filosofische drukte, want hij wist te doen
te hebben niet met een verborgen God, maar met God,
Die de dooden levend maakt en roept de dingen, die
niet zijn, alsof zij waren. En zoo was hij ten volle
verzekerd dat hetgeen die God hem beloofde Hij ook
machtig was te doen.

Alles heel eenvoudig en zonder allerlei gezocht in
zijn binnenste, of hij wel waarlijk was, waar hij we-
zen moest; zonder eenige mystiek. Hij had het Woord
Gods en dat was hem net genoeg. En zoo is hij ge-
rechtvaardigd uit het geloof.

Wat is de Schrift toch eenvoudig en duidelijk zoo-
als onze vaders dit beleiden, terwijl wij maar al
bezigt zijn met onze woorden en beelden de dingen
te verduisteren.

Als wij zoo in en door het geloof leven, behoeven
wij ons niet angstig te maken dat alles verkeerd zal
loopen omdat er geen „hoogstaande” menschen en
synoden zijn, die het te zeggen zullen hebben. Want
wij hebben niets anders te doen dan gehoorzaam te
leven. God zorgt wel voor den voortgang van Zijn
werk. En daar staat toch geschreven, dat het tever-
geefs is, dat wij ons uitslooven, zoo God de stad niet
bouwt en bewaakt.

Hij geeft het Zijn kinderen als in den slaap.

Dat beteekent niet, dat wij niet bouwen zullen en